

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kursplan

Fakultetsnämnden för naturvetenskap och teknik
Institutionen för naturvetenskap

2FA002 Tillämpad farmaci, 15 högskolepoäng
Pharmacy Practice, 15 credits

Ämnesgrupp

Farmaci

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G2F

Fastställande

Fastställd av Organisationskommittén 2009-08-27

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2010

Förkunskaper

För att antas till kursen i Tillämpad farmaci 15 hp (apotekspraktik) krävs att samtliga kurser inom programmet (undantag examensarbetet) skall ha genomförts med godkänt resultat. Kursen i Läkemedelsrådgivning med beteende och kommunikationsvetenskap skall ha genomgåts men behöver inte vara examinerad, eftersom den föregår praktikperioden.

Förväntade studieresultat

DELKURS 1. 13,5 hp

Studenten skall efter genomgången kurs kunna:

1. I dialog med kunden verka för en rationell och ändamålsenlig läkemedelsanvändning (Kundkommunikation)
2. Utföra receptexpedition och bedöma rimligheten i förskrivarens ordination samt tillämpa gällande författningar (Receptorderade läkemedel)
3. Ge råd om självmedicinering och livsstilsfaktorer påverkan på hälsan samt behärska gränsdragningen mellan egenvård och hänvisning till sjukvården (Läkemedel för egenvård)
4. Från olika källor, söka, utvärdera och sammanställa information om läkemedel och läkemedelsanvändning (Informationssökning)
5. Kommuniera med kunder och vårdpersonal (Apoteket terminalsystem)
6. Redogöra för yrkesrollen och apotekets roll inom hälso- och sjukvårdsområdet (Varuförsörjning)

1. Kundkommunikation

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- ge råd kring läkemedel i enlighet med gällande författningar och praxis, t ex FASS, MOD, bipacksedlar, egenvårdshäften osv;
- urskilja och vara lyhörd inför kunder som behöver hjälp;
- lyssna på kunden;
- ta reda på kundens behov;
- ställa adekvata frågor vid kundkontakt;
- ställa frågor på ett sådant sätt att det öppnar upp möjligheter för kunddialogen t ex genom öppna frågor;
- använda ett sådant språk så att kunden förstår det som sägs;
- ha ett empatiskt förhållningssätt i kundmötet;
- ge vederhäftig information till kunden som är anpassad efter kundens behov;
- förvissa sig om att kunden förstått råden genom avstämning;
- förklara rutiner (apotekets rutiner, författningar, högkostnadsskydd o dyl.) för kunder som efterfrågar den informationen samt
- demonstrera hjälpmedel i kunddialogen, t ex att visa hur man använder inhalatorer vid astmabehandling.

2. Receptordinerade läkemedel

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- registrera de vanligaste typerna av recept (originalrecept, telefonrecept, faxrecept, hjälpmedelskort och hämta förskrivning från receptregistret och receptbrevlådan);
- göra en författningsmässig kontroll av recept (kontroll av formell giltighet, högkostnadskort, frikort, ofullständiga recept och oklarheter);
- korrigera felregistreringar;
- plocka fram rätt läkemedel;
- hantera restnoterat läkemedel, ej lagerförd vara;
- klistra etikett utan att dölja viktig information;
- genomföra kontroll inför utlämnandet av läkemedel (varunummerkontroll, plockkontroll, okulärbesiktning, dosering, interaktioner, vid avhämtning av tidigare inlämnat recept eller från receptregistret eller receptbrevlådan- kontrollera att det är rätt kund);
- förvissa sig om att kunden kan använda läkemedlet på sådant sätt att avsedd effekt erhålles;
- redogöra för innebörden av och skillnaden mellan generiska och parallellimporterade läkemedel;
- redogöra för rutiner vid substitution av läkemedel;
- koppla ihop generiskt namn med preparatnamn för de vanligaste läkemedlen;
- hantera otydliga/oklara recept. Hur man gör när förskrivare ska kontaktas. Vad man ska tänka på för att få en professionell kontakt samt
- definiera Läkemedelsrelaterade problem (LRP) och rutiner för hur dessa dokumenteras.

Studenten ska ha kännedom om:

- hur man registrerar livsmedelsanvisningar, rekvisitioner och licensläkemedel;
- koder, förkortningar som används vid receptregistrering;
- hur telefonreceptmottagning går till;
- vad läkemedelsprofiler är;
- gången vid dosexpedition av läkemedel;
- rutiner vid incidenter och ev. felexpedition;
- kvalitetsmanualen Expediera läkemedel- Receptprocessen och kompletterande rutiner samt
- creditsystemet och betalsystem.

3. Läkemedel för egenvård

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- apotekets frekventa receptfria läkemedel beträffande innehåll och användning;
- ge råd och information som underlättar kundens val av behandling och produkt;

- förvissa sig om att kunden kan använda produkten på rätt sätt, förstår dosering och användaranvisningar;
- erbjuda kunden information om vad denne själv kan göra för att förebygga besvären;
- ta reda på och bedöma när det är lämpligt med egenvård respektive när man ska hänvisa till sjukvården;
- använda informationskällor på apoteket: t ex Aponet, kundbroschyrer, egenvårdshäften;
- vad läkemedelsrelaterade problem (LRP) är och hur dessa dokumenteras;
- ha insikt i när en mer erfaren kollega behöver rådfrågas samt
- ge råd om livsstilsfaktorers påverkan på hälsan.

Studenten ska ha kännedom om:

- förebyggande hälsovårds-/friskvårdsaktiviteter;
- försäljningsaktiviteter/exponering/försäljningsuppföljning;
- kassaterminalen, felregistrering, återköp, kortköp;
- handelsvarusortimentet;
- Apotekets policy för naturläkemedel/naturmedel;
- kvalitetsmanualen normalrutin för egenvård, (QMA 408) samt
- använda kassaterminalen (kortköp, felregistreringar).

4. Informationssökning

- Studenten ska kunna använda de vanligaste informationskällorna för att inhämta underlag för läkemedelsinformation inom apoteksverksamheten såsom www.apoteket.se, Aponet (internt intranät), QMA, Kvalitetsmanual

Exempel på källor för läkemedelsinformation:

- LB , Martindale, Merck, aktuella tidskrifter
- Medline mfl vetenskapliga databaser
- www.sos.se, Socialstyrelsen
- www.hsan.se, Hälso-och sjukvårdens ansvarsnämnd
- www.lfn.se, Läkemedelsförmånsnämnden
- www.fass.se, LIF
- www.swepharm.se, Apotekarsociteten
- www.lakemedelsverket.se, Läkemedelsverket
- www.emea.eu.int/
- www.infomedica.se
- www.janusinfo.org

5. Apoteket terminalsystem (ATS)

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- använda apotekets terminalsystem i den omfattning som krävs för att klara de övriga kursmålen. Studenten ska kunna använda ATS för registrering av recept och plockkontroll samt som ett stöd i kundmötet;
- registrera de vanligaste typerna av recept (originalrecept, telefonrecept, faxrecept, elektroniska recept, hjälpmedelskort och hämta förskrivning från receptregistret och receptbrevlådan);
- korrigera felregistreringar samt
- genomföra plockkontroll och andra relevanta stödfunktioner.

Efter genomgången kurs ska studenten ha kännedom om:

- uppbyggnad samt
- funktion

6. Varuförsörjning

Studenten ska ha kännedom om:

- varuhanteringsens olika moment samt få en förståelse för hela

- varuhanteringsprocessen. Studenten ska även ha sortimentskännedom samt möjlighet att koppla ihop generiskt namn med produktnamn.QMA 407);
- kvalitetsmanualens avsnitt om varuförsörjning;
 - daglig varuhantering (se ApoNet/Min arbetsdag/Varuförsörja Checklista daglig varuhantering);
 - beställning av licenser, extempore, manuell beställning, SBL, APL;
 - varubyte/reklamationer;
 - kundreservationer, ”tillfälligt slut”;
 - efterfråganknappen;
 - hur priser bestäms;
 - varubyte/ reklamationer;
 - destruktion läkemedel, handelsvaror, miljöfarligt avfall, batterier;
 - hantering av riskavfall, sprutor och kanyler samt
 - fjärrstyrning av lager.

DELKURS 2. 1,5 hp

Studenten skall efter genomgången kurs ha erhållit:

- godtagbara praktiska färdigheter inom området tillverkning av sterila läkemedelsberedningar.

Innehåll

DELKURS 1 Apotekspraktik 13,5 hp

Praktikperioden är förlagd till ett svenskt apotek, och sker under överinseende av en erfaren yrkesverksam farmaceut.

Studenten tillbringar 37,5 timmar per vecka på praktikapoteket. Studenten deltar i det dagliga arbetet på apoteket och får praktisera på både recept- och egenvårdssidan. Under den första tiden går studenten vid sidan av ordinarie personal och lär av deras sätt att hantera kundkommunikation. Student och handledare tillsammans reflekterar kring och diskuterar genomförda kundmöten Efterhand bör studenten kunna agera mer självständigt i kundmötet. Det ska dock alltid finnas rutinerad personal i närheten som kan stötta studenten. Informationssökning tränas integrerat under hela utbildningen. Under praktiken läggs tonvikt vid Apotekets interna informationskanaler.

Redan under de första dagarna introduceras studenten i ATS (Apotekets Terminal System) av dataansvarig eller handledare. Utbildningsprogrammet används efter behov, så att studenten har tillräckliga grundkunskaper när det är dags för kundmöten.

Studenten arbetar parallellt med varuhanterare samt får teoretisk information om varuhanteringen.

DELKURS 2 Sterilberedningspraktik 1,5 hp

Praktiken kan förläggas antingen till en av Apoteket AB:s produktionsenheter eller till ett sjukhusapotek med betydande sterilberedningsverksamhet. Praktiken sker under överinseende av en i förhand utsedd erfaren farmaceut.

A. Praktik förlagd till Produktionsenhet:

- Tillverkningens organisation och funktioner inom APL. Skillnader mellan extempore- och lagertillverkning. Fördelningen av extemporetillverkningen mellan APL och sjukhusapotek. Validering av lokaler och tillverkningsarbete. Tillverkningslokalerna visas.
- Tillverkning av olika typer av ambulatoriska system: Kassetter, Infusorer, Intermate / Homepump, Infusionspåsar, TPN eller annan påse Enbart tillsatser. Tillverkning från basen.
- Tillverkning av Cylinderampuller / Sprutor, Ögondroppar / Sterila orala eller kutana lösningar, Ögonsalvor / Sterila geler

B. Praktik förlagd till sjukhusapotek med betydande sterilberedningsverksamhet.

- Beskrivning av tillverkningens organisation och funktioner. Tillverkningslokalerna visas. Apotekets tillverkning beskrivs, liksom fördelningen av tillverkningen mellan apoteket och APL samt eventuell tillverkning för andra apotek. De största kundgrupperna beskrivs. Validering av lokaler.
- Olika typer av beredningar: Ambulatoriska system, kassetter, infusorer, intermate / homepump, TPN- beredningar, båda eller det av nedanstående som förekommer på apoteket. Enbart tillsatser. Tillverkning från basen
- Cytostatika: Beredning av sprutor, infusionspåsar inklusive olika typer av aggregat.
- Vårdintegrerat arbete

Undervisningsformer

Studenten genomför apotekspraktiken på ett svenskt apotek under handledning av en erfaren yrkesverksam farmaceut.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Examinationen genomförs i samarbete med handledaren. Ovan uppräknade moment avprickas efterhand som studenten uppvisat färdigheten. För ändamålet finns en speciell handbok framtagen som gäller för apotekspraktik för alla lärosäte i Sverige som ger receptarieutbildning.

Studenten tillbringar 37,5 timmar per vecka på praktikapoteket.

Bedömningskriterier för betyget godkänd framgår av Förväntade studieresultat (se ovan).

Om student är underkänd kan praktikperioden förlängas med högst 10 veckor.

Kursvärdering

Särskilda nationella blanketter används för utvärdering av kursen. Kursen utvärderas både av studenter och handledare. Utvärderingen tillsändes handledarna och diskuteras en gång årligen vid sammankomster med dessa.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Referenslitteratur

På apotek och produktionsenheter förekommande handböcker och digitala utbildningsprogram.